

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2017:85, Rekrytering av framtidens domare

Sammanfattning

Föreningen grävande journalister, FGJ, yttrar sig endast om den del av utredningen som rör sekretess vid tillsättning av domartjänster. Vi konstaterar att utredningen har gjort en gedigen genomgång av de olika intressen som står mot varandra i frågan. Utredningen slutsats är att det inte finns tillräckligt starka skäl för att införa en ny sekretessregel. Vi delar utredningens bedömning.

Behovet av sekretess

Vid beslut om statliga anställningar ska avseende fästas endast vid sakliga grunder enligt regeringsformen. Allmänheten måste kunna kontrollera att myndigheter och domstolar lever upp till det kravet. Därför har det länge varit en viktig princip att det ska råda full insyn när staten anställer. Men på senare år har lagstiftaren gjort betydande avsteg från den principen. Regeln i 39 kap. 5 a § offentlighets- och sekretesslagen, OSL, är ett exempel. Den innebär att resultat från olika typer av rekryteringstester som regel är hemliga. När sådana tester används, vilket är vanligt, är alltså en del av beslutsunderlaget för rekryteringen sekretessbelagd. Det betyder att allmänheten inte kan göra en självständig bedömning av om jobbet gick till den bäst lämpade kandidaten, det vill säga om regeringsformens krav respekterades.

FGJ menar att det vore synnerligen olyckligt om det gjordes ytterligare inskränkningar av insynen i statliga rekryteringar. Som utredningen konstaterar är insynsintresset särskilt starkt när det gäller tillsättning av ordinarie domare på grund av den utpräglade maktposition som dessa har. Samtidigt

visar utredningen att skälen för sekretess är svaga. Utredningens enkät till jurister ger inte stöd för att sekretess är nödvändigt för att få fler sökande till ordinarie domartjänster.

Om sekretessen skärps i utnämningförfarandet för domare ser vi en risk för att andra yrkesgrupper och arbetsgivare inom den offentliga sektorn kommer att kräva motsvarande sekretesskydd. Varför ska sökande till en tjänst som exempelvis landstingsdirektör eller kommunchef ha ett svagare skydd än en jurist som söker en domartjänst? Sveriges kommuner och landsting lär inte vara sena att väcka frågan.

Vi förstår att en ny sekretessbestämmelse kan framstå som en relativt enkel och billig åtgärd för att sänka tröskeln för dem som överväger att söka en domartjänst. Men undantag från regeln om allmänna handlingars offentlighet bör inte göras lättvindigt. Minskad insyn har också ett pris i form av sämre kontroll och lägre förtroende för myndigheter och domstolar.

Vänliga hälsningar

Föreningen Grävande Journalister

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Fouad Youcefi', is written over a horizontal line.

Fouad Youcefi
ordförande
FGJ